

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО”
(для бакалаврів)

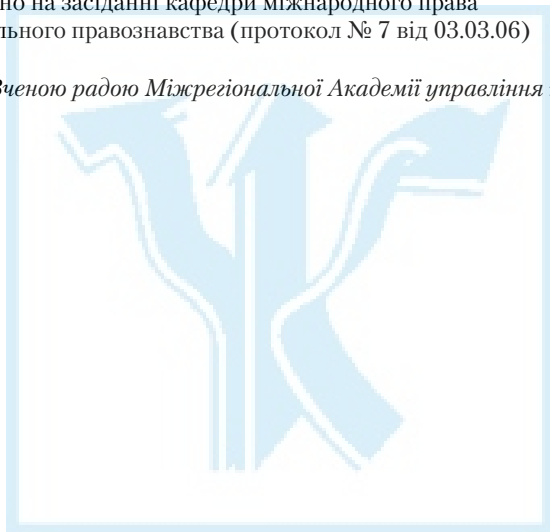
МАУП

Київ 2006

Підготовлено старшим викладачем кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства *І. О. Шашковою*

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства (протокол № 7 від 03.03.06)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Шашкова І. О. Навчальна програма дисципліни “Порівняльне трудове право” (для бакалаврів). — К.: МАУП, 2006. — 18 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Порівняльне трудове право”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2006

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

“Порівняльне трудове право” є однією з нормативних навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки бакалаврів з правознавства і вивчає національні та регіональні системи трудового права.

Мета навчальної дисципліни “Порівняльне трудове право” — ознайомити студентів з трудовим правом зарубіжних країн для розуміння сутності цієї галузі права; сформувати у них правничий світогляд, правосвідомість і правову культуру правознавця, юридичне мислення; навчити студентів застосовувати теоретичні знання на практиці, самостійно поглиблювати і оновлювати знання з правознавства.

Завдання навчальної дисципліни “Порівняльне трудове право”:

- навчити студентів порівнювати розвиток національного трудового права зі світовими тенденціями. З'ясувати, якою мірою національна система трудового права імплементована з цими тенденціями, ознайомити студентів із зарубіжним досвідом регулювання трудових відносин;
- надати правничий матеріал, використовуючи різні джерела зарубіжного трудового права;
- навчити студентів користуватися правовою міжнародною термінологією у сфері трудового права;
- навчити студентів застосовувати правові знання із зарубіжного трудового права для оцінювання юридичних фактів і виявлення тенденцій розвитку трудового права у світі.

Вивчення навчальної дисципліни “Порівняльне трудове право” ґрунтується на знанні студентів теорії держави та права, конституційного права, трудового права, цивільного права, міжнародного права та порівняльного правознавства.

МАУП

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО”

№ пор.	Назва змістових модулів і тем
	<p>Змістовий модуль 1. Поняття та основні категорії порівняльного трудового права</p> <p>1 Поняття, предмет порівняльного трудового права та особливості методів правового регулювання в різних країнах світу</p> <p>2 Поняття, історія становлення та специфічні риси соціально-економічних, у тому числі трудових, прав людини</p> <p>3 Джерела трудового права у країнах романо-германської та англосаксонської правових систем</p> <p>4 Трудові правові відносини</p> <p>5 Правовий статус профспілок та об'єднань підприємців</p>
	<p>Змістовий модуль 2. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини, правова та організаційна природа їх захисту</p> <p>6 Колективні договори як засіб врегулювання відносин між працівником і роботодавцем</p> <p>7 Регламентація страйків і локаутів</p> <p>8 Індивідуальне трудове право та порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право)</p> <p>9 Роль Міжнародної організації праці в системі міжнародно-правового захисту трудових відносин</p> <p>10 Новітні тенденції у нормотворчій діяльності Міжнародної організації праці</p>
Разом годин:	81

ЗМІСТ
дисципліни

“ПОРІВНЯЛЬНЕ ТРУДОВЕ ПРАВО”

**Змістовий модуль 1. Поняття та основні категорії порівняльного
трудового права**

***Тема 1. Поняття, предмет порівняльного трудового права
та особливості методів правового регулювання
в різних країнах світу***

Поняття порівняльного трудового права. Зв'язок порівняльного трудового права з порівняльним правознавством. Особливості методів правового регулювання у країнах Західної Європи та США.

Література [14–21; 23]

***Тема 2. Поняття, історія становлення та специфічні
риси соціально-економічних, у тому числі трудових,
прав людини***

Поняття соціально-економічних прав і міжнародно-правові документи, в яких вони знайшли своє відображення. Специфічні риси, які відрізняють соціально-економічні права від прав першого покоління. Різні наукові підходи до розуміння соціальної ролі прав другого покоління. Античні уявлення про соціальну справедливість.

Середньовічні погляди, що обумовили майбутній розвиток соціально-економічних прав людини. Вчення нового часу, що утворили основу для розвитку системи соціально-економічних прав у подальшому. Розвиток трудового законодавства у світі.

Особливості конституційного закріплення і реального забезпечення соціально-економічних прав в ЄСРП. Новітня історія захисту трудових прав людини: утворення МОП.

Література [1–13]

Тема 3. Джерела трудового права у країнах романо-германської та англосаксонської правових систем

Основні нормативні акти трудового законодавства у Сполучених Штатах Америки та Великобританії. Джерела трудового права у ФРН. Джерела трудового права у Франції.

Література [14–23]

Тема 4. Трудові правові відносини

Поняття та види трудових правових відносин в країнах Західної Європи, США та Канади. Сторони трудових правових відносин. Умови виникнення трудових правових відносин.

Література [13; 14; 20–26]

Тема 5. Правовий статус профспілок та об'єднань підприємців

Зміст права на об'єднання у профспілки. Права та обов'язки профспілок у Великобританії, США та країнах континентальної Європи. Критерії оцінювання впливовості профспілок. Моделі та типи профспілкової діяльності. Поняття та основні функції об'єднань підприємців. Структура підприємницьких організацій у різних країнах. Правове становище організацій підприємців.

Література [13–26; 86]

Змістовий модуль 2. Індивідуальні та колективні трудові правовідносини, правова та організаційна природа їх захисту

Тема 6. Колективні договори як засіб врегулювання відносин між працівником і роботодавцем

Поняття, зміст і сторони колективних договорів. Національна специфіка стосовно процедури укладення, форми, юридичної сили колективних договорів і відповідальності за їх невиконання в різних країнах. Особливості міжнародних колективних договорів.

Література [14–26; 87]

Тема 7. Регламентация страйків і локаутів

Визнання та законодавче закріплення права на страйк у різних країнах. Особливості регулювання страйків деяких категорій працівників. Критерії законності локаутів у країнах Західної Європи.

Література [14–26; 85]

Тема 8. Індивідуальне трудове право та порядок вирішення трудових спорів (процесуальне трудове право)

Сутність і сторони трудового договору. Зміст трудового договору. Види трудових договорів. Регламентация строкових трудових договорів за законодавством Франції, Швеції та Італії. Порядок вирішення трудових спорів. Типологія трудових спорів. Порядок вирішення трудових спорів в окремих зарубіжних країнах. Судові й адміністративні процедури вирішення трудових спорів. Спеціалізована трудова юстиція

Література [14–48; 84]

Тема 9. Роль Міжнародної організації праці в системі міжнародно-правового захисту трудових відносин

Історія створення та структура МОП. Основні напрями діяльності МОП. Характеристика статуту МОП.

Література [13–14; 30–52]

Тема 10. Новітні тенденції у нормотворчій діяльності Міжнародної організації праці

Характеристика Декларації про основоположні принципи і права у сфері праці. Нормотворча діяльність МОП у нових умовах. Контрольний механізм МОП.

Література [13; 14; 30–52]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Етапи розвитку порівняльного правознавства.
2. Основні джерела трудового права держав англо-американської правової сім'ї.
3. Імперативний метод регулювання трудових відносин.
4. Автономний метод регулювання трудових відносин.
5. Регулювання роботи за сумісництвом у зарубіжних країнах.
6. Неповний робочий час: міжнародні стандарти.
7. Взаємна матеріальна відповідальність сторін трудового договору в Угорщині.
8. Мінімальний вік для прийняття на роботу у світі.
9. Практика надання відпусток у західних країнах.
10. Вплив глобалізації на ринок праці та зайнятість.
11. 2. Всесвітня комісія із соціальних наслідків глобалізації.
12. Характеристика Конвенцій МОП щодо захисту прав трудящих-мігрантів.
13. Участь Міжнародної організації праці у забезпеченні належних умов праці.
14. Колективні звільнення з ініціативи роботодавця в зарубіжних країнах.
15. Порядок вирішення колективних трудових спорів у Польщі.
16. Міжнародне бюро праці.
17. Вплив Міжнародної організації праці на забезпечення ефективної зайнятості.
18. Міжнародно-правова охорона праці молоді, інвалідів та осіб літнього віку.
19. Характеристика конвенцій МОП, спрямованих на запобігання та ліквідацію найгірших форм дитячої праці.
20. Міжнародна програма ІРЕС.
21. Конвенції МОП, спрямовані на запобігання дискримінації у трудових відносинах.
22. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці.
23. Конвенції МОП, спрямовані на охорону праці молоді.
24. Міжнародно-правові акти щодо охорони праці інвалідів.
25. Наслідки незаконного звільнення в Угорщині.

26. Правове регулювання робочого часу і часу відпочинку у країнах Заходу.
27. Зміст і строк трудового договору в зарубіжних країнах.
28. Правове регулювання трудового договору в Російській Федерації.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття компаративістики.
2. Етапи розвитку порівняльного правознавства.
3. Предмет порівняльного правознавства.
4. Порівняльно-правовий метод.
5. Основні принципи порівняння.
6. Специфічні риси прав другого покоління.
7. Поняття і предмет трудового права.
8. Авторитарний та автономний метод правового регулювання праці.
9. Механізм реалізації норм трудового права, відповідальність за їх порушення.
10. Загальна характеристика джерел трудового права.
11. Джерела трудового права США.
12. Джерела трудового права Великобританії.
13. Джерела трудового права ФРН.
14. Джерела трудового права Італії.
15. Джерела трудового права Японії.
16. Поняття та види трудових правовідносин.
17. Індивідуальні трудові правовідносини.
18. Колективні трудові правовідносини.
19. Організаційні трудові правовідносини.
20. Види профспілкових прав.
21. Державний нагляд і контроль за діяльністю профспілок.
22. Британський тип профспілкового руху.
23. Правовий статус профспілок у світі.
24. Критерії оцінювання впливовості профспілок.
25. Тред-юніоністський тип профспілок.
26. Анархо-синдикалістський тип профспілок.
27. “Жовті” профспілки.
28. Революційно-класові профспілки.
29. Фашистська модель профспілкової діяльності.

30. Американська модель профспілкової діяльності.
31. Організації підприємців у різних країнах.
32. Основні функції підприємницьких організацій.
33. Поняття та зміст колективного договору.
34. Форма колективних договорів у країнах світу.
35. Межі дії колективних договорів у різних державах.
36. Колективні договори у країнах континентальної Європи.
37. Особливості колективно-договірного регулювання у Великобританії.
38. Американська модель колективно-договірного регулювання.
39. Міжнародні колективні договори.
40. Визнання права на страйк у різних державах.
41. Нова концепція права на страйк у країнах Заходу.
42. Законні і незаконні страйки в різних державах.
43. Особливості проведення страйків у сфері громадських послуг.
44. Покарання за незаконні страйки у країнах Заходу.
45. Наявність і відсутність примусової сили колективних договорів у різних державах.
46. Реєстрація та ратифікація колективних договорів.
47. Американська модель проведення колективних переговорів.
48. Сутність та основні ознаки трудового договору.
49. Права й обов'язки суб'єктів трудового договору.
50. Види трудових договорів.
51. Французьке законодавство про строкові трудові договори.
52. Законодавство Швеції про трудові договори на визначений строк.
53. Шведське законодавство щодо недопущення дискримінації у галузі праці.
54. Французьке законодавство, спрямоване на захист особистої гідності працівників.
55. Процедура найму на роботу у країнах Заходу.
56. Особливості регулювання випробувального терміну у країнах Європи.
57. Вимоги щодо форми трудового договору у країнах Заходу.
58. Підстави припинення трудового договору в Європі.
59. "Поважні причини" звільнення працівника за ініціативою власника в різних державах.
60. Компенсація за незаконне звільнення працівника.

61. Класифікація трудових спорів за суб'єктивним складом на Заході.
62. Порядок розгляду трудових конфліктів у США та Великобританії.
63. Порядок розгляду трудових спорів в Італії, Франції і ФРН.
64. Мирне вирішення колективних трудових спорів.
65. Техніка трудового арбітражу.
66. Федеральна служба посередництва і примирення в США.
67. Консультативна служба примирення і арбітражу у Великобританії.
68. Примусовий арбітраж у США, Японії, Канаді, ФРН.
69. Особлива процедура вирішення індивідуальних трудових спорів “тривенс пресиджер” у США.
70. Суди з розгляду трудових спорів у Франції.
71. Промислові суди у Великобританії.
72. Суди з трудових справ у ФРН.
73. Трудові суди в Іспанії.
74. Основні колізійні прив'язки для вирішення колізій трудових законів у Західній Європі.
75. Вирішення конфліктів трудових законів у країнах Євросоюзу.
76. Основні риси трудового права країн Центральної та Східної Європи.
77. Нововведення у новому ТК Угорщині.
78. Трудові договори в Китаї та В'єтнамі.
79. Спеціальні правила щодо звільнення працівників у зв'язку із скороченням штату в КНР і В'єтнамі.
80. Захист заробітної плати за законодавством КНР і В'єтнаму.
81. Мета і завдання Міжнародної організації праці.
82. Структура МОП.
83. Основні стратегічні цілі МОП та шляхи їх досягнення.
84. Нормотворча діяльність МОП.
85. Найважливіші сучасні тенденції вдосконалення нормотворчої діяльності МОП.
86. Основні міжнародні стандарти у сфері праці, визначені конвенціями МОП.
87. Загальна характеристика Декларації МОП про основоположні принципи і права у сфері праці.
88. Характерні особливості механізму контролю МОП.

89. Основні права у сфері трудових відносин, передбачені Європейською соціальною хартією.
90. Міжнародні угоди та документи рекомендаційного характеру щодо захисту прав трудящих у СНД.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. *Права человека* / Отв. ред. Е. А. Лукашова. — М., 1999.
2. *Права человека: Сб. междунар.-прав. документов.* — Мн.: Белфранс, 1999. — С. 5–27.
3. *Шварц Г.* Экономические и социальные права // Российский бюллетень по правам человека. — 1995. — Вып. 6. — С. 25.
4. *Давидова М.* Соціально-економічні права як критерій аналізу і класифікації сучасних демократичних держав // Право України. — 2001. — № 8. — С. 32–35.
5. *Всеобщая Декларация прав человека 10 декабря 1948 года* // Международное право в документах. — М., 1982.
6. *Социальные проблемы и права человека: Сб. материалов семинара Московской Хельсинской группы.* — М., 1993. — Вып. 3.
7. *Гордон Л.* Надежда или угроза? Рабочее движение и профсоюзы в переходной России. — М., 1995. — С. 15–18.
8. *Бабкін В. Д.* Соціальна держава та захист прав людини // Правова держава. — 1998. — Вип. 9. — С. 3–8.
9. *Козюбра М.* Природа соціальних прав людини та особливості механізмів їх реалізації // Вісн. Конституційного Суду України. — 2002. — № 5. — С. 57–61.
10. *Аметистов Э.* О социальной защищенности и свободе. — 1987. — www.terralegis.org.
11. *Сантейн Касс Р.* Против позитивных прав // Рос. бюл. по правам человека. — Вып. 6.
12. *Сунгуров А.* Права человека как инструмент очеловечивания власти // Права человека в России.
13. *Малевиц Юлиана.* Права человека и международная политика // Белорусский журнал международного права и международных отношений. — 2001. — № 3. — С. 19–24.
14. *Аметистов Э. М.* Международное право и труд. — М., 1982.
15. *Иванов С. А.* Сравнительное трудовое право. — М., 1987.

16. *Киселев И. Я.* Сравнительное трудовое право стран рыночной экономики. — М., 1995.
17. *Киселев И. Я.* Зарубежное трудовое право: Учебник для вузов. — М: НОРМА-ИНФРА-М, 1998.
18. *Международные акты о правах человека: Сб. документов.* — М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998.
19. *Российское трудовое право: Учебник для вузов / Под ред. А. Д. Зайкина.* — М.: НОРМА-ИНФРА-М, 1998.
20. *Киселев И. Я.* Трудовое право стран Запада на рубеже XXI века // Государство и право. — 1996. — № 1.
21. *Иванов С. А.* Проблемы международного регулирования труда. — М., 1964.
22. *Коллэн Ф. и др.* Трудовое право в капиталистическом государстве. — М., 1980.
23. *Киселев И. Я.* Организация и деятельность трудовых судов: зарубежный опыт. — М., 1996.
24. *Малютина Н. Н.* Охрана материнства на производстве // Труд за рубежом. — 1999. — № 3.
25. *Каргалова М. В.* Занятость как высший приоритет социальной политики XXI века // Труд за рубежом. — 2003. — № 1.
26. *Степанец В. И.* Глобализация и ее влияние на рынок труда и занятость // Труд за рубежом. — 2004. — № 1.
27. *Богатыренко З. С.* Новейшие тенденции в нормотворческой деятельности Международной организации труда // Труд за рубежом. — 2003. — № 3.
28. *Мексиканские Соединенные Штаты. Конституция и законодательные акты / Под ред. О. А. Жидкова.* — М.: Прогресс, 1986. — С. 117.
29. *Устав Организации Объединенных Наций от 26 июля 1945 года // Международное право в документах.* — М., 1982.
30. *Всеобщая декларация прав человека от 10 декабря 1948 года // Международное право в документах.* — М., 1982.
31. *Конвенция № 153 о продолжительности рабочего времени и периода отдыха на дорожном транспорте от 27 июня 1979 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
32. *Конвенция № 148 о защите трудящихся от профессионального риска, вызываемого загрязнением воздуха, шумом и вибрацией на рабочих местах от 20 июня 1977 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.

33. *Конвенция № 127 о максимальной нагрузке, допустимой для переноски одним трудящимся, от 28 июня 1967 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
34. *Конвенция № 115 о защите трудящихся от ионизирующей радиации от 22 июня 1960 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
35. *Конвенция № 138 о минимальном возрасте при приеме на работу от 26 июня 1973 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
36. *Конвенция № 100 о равном вознаграждении мужчин и женщин за труд равной ценности от 29 июня 1951 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
37. *Конвенция № 97 о трудящихся-мигрантах от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
38. *Конвенция № 105 об упразднении принудительного труда от 25 июня 1957 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
39. *Конвенция № 132 об оплачиваемых отпусках от 24 июня 1970 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
40. *Конвенция о дискриминации в области труда и занятий от 25 июня 1958 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
41. *Конвенция № 98 относительно применения принципов права на организацию и заключение коллективных договоров от 1 июля 1949 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
42. *Конвенция № 87 о свободе ассоциаций и защите права на организацию от 9 июля 1948 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
43. *Конвенция № 89 о ночном труде женщин в промышленности от 9 июля 1848 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
44. *Конвенция № 30 о регламентации рабочего времени в торговле и в учреждениях от 28 июня 1930 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.
45. *Конвенция № 45 о применении труда женщин на подземных работах в шахтах любого рода от 21 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека.* — М., 1990.

46. *Конвенция № 47* о сокращении рабочего времени до сорока часов в неделю от 22 июня 1935 года // Международная защита прав и свобод человека. — М., 1990.
47. *Конвенция № 156* о равном обращении и равных возможностях для трудящихся мужчин и женщин-трудящихся с семейными обязанностями от 23 июня 1981 года // Международная защита прав и свобод человека. — М., 1990.
48. *Конвенция* о борьбе с дискриминацией в области образования от 14 декабря 1960 года // Международная защита прав и свобод человека. — М., 1990.
49. *Конвенция* об защите прав культурных ценностей в случае вооруженного конфликта от 14 мая 1954 года // Международное право в документах. — М., 1982.
50. *Международный пакт* о экономических, социальных и культурных правах от 16 декабря 1966 года // Права человека: Сб. нормативных документов. — М., 1990.
51. *Международная конвенция* о ликвидации всех форм расовой дискриминации от 7 марта 1966 года // Международное право в документах. — М., 1982.
52. *Конвенция* о политике в области занятости от 9 июля 1964 года // СССР и международное сотрудничество в области прав человека: Документы и материалы. — М., 1989.
53. *Конвенция* об охране материнства от 28 июня 1952 года // СССР и международное сотрудничество в области прав человека: Документы и материалы. — М., 1989.
54. *Конвенция* о правах ребенка от 22 ноября 1989 года // Вестн. МИД СССР. — 1990. — № 7.
55. *Декларация* прав ребенка от 20 ноября 1959 года // Международное право в документах. — М., 1982.

Додаткова

56. *Декларация* о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами от 24 октября 1970 года // Международное право в документах. — М., 1982.
57. *Конференция* Объединенных Наций в Сан-Франциско: Сб. документов. — М., 1980.
58. *Аметистов Э. М.* Международное право и труд. — М., 1982.
59. *Бекназар-Юзбашев Т. Б.* Права человека и международное право. — М., 1996.

60. *Блищенко И. П.* Международное право в правовом государстве // Международная жизнь. — 1988. — № 12.
61. *Мюллерсон Р. А.* Права человека: идеи, нормы, реальность. — М., 1991.
62. *Богуславский М. М.* Международное частное право. — М., 1990.
63. *Тункин Г. И.* Теория международного права.
64. *Чхиквадзе В.* Пакты о правах человека и их историческое значение // Международная жизнь. — 1986. — № 12.
65. *Бьерк А.* Совет Европы в общем европейском государстве // Международная жизнь. — 1988. — № 9.
66. *Грачев А.* Последний мир и права человека // Новое время (Приложение). — 1988. — Декабрь.
67. *Заявление советской делегации по ст.1 Устава ООН на конференции в Сан-Франциско // Конференция Объединенных Наций в Сан-Франциско: Сб. документов. — М., 1980.*
68. *Информ. МОТ. — 1987. — № 2 (87).*
69. *Итоговый документ Венской встречи представителей государств — участников Совещания по безопасности и сотрудничеству в Европе от 15 января 1989 года // Права человека: Сб. международных документов. — М., 1990.*
70. *Рекомендация МОТ о максимальном грузе, допустимом для переноски одним трудящимся от 28 июня 1967 года // Международная защита прав и свобод человека: Сб. документов. — М., 1990.*
71. *Решетов Ю. А.* Права человека: где мы стоим? // Вестн. МИД СССР. — 1990. — № 6.
72. *Топорнин Б. Н.* Декларация прав человека: новые подходы // Права человека: проблемы и перспективы. — М., 1990.
73. *Мелков Г. М.* Вступительная статья к сборнику международных документов по правам человека.
74. *Ледях И. А.* Механизмы защиты прав и свобод граждан // Права человека: проблемы и перспективы. — М., 1990.
75. *Коршунов Е. Н.* Международная защита прав женщин. — М., 1975.
76. *Манов Б. Г.* ООН и содействие осуществлению соглашений о правах человека. — М., 1986.
77. *Генеральная Ассамблея. Комитет по правам человека. Сорок четвертая сессия. Доп. 40/А/44/40/.*
78. *Мюллерсон Р.* Соотношение международного и национального права.

79. *Вестник* МИД СССР. — М., 1990. — № 7.
80. *Всемирное профсоюзное движение: Международный журнал.* — 1986.
81. *Заключение* Комитета конституционного надзора СССР “О правилах, допускающих применение неопубликованных нормативных актов о правах, свободах и обязанностях граждан от 29 ноября 1990 года // Ведомости Съезда народных депутатов СССР и Верховного Совета СССР. — 1990. — № 50. — Ст. 1080.
82. *Карташкин В. А.* Международная защита прав и свобод человека. — М., 1976.
83. *Карташкин В. А.* Права человека в международном и внутригосударственном праве. — М., 1995.
84. *Комплектов В. Г.* Доклад на научно-практическом форуме МИД СССР и Советской Ассоциации международного права “Новое мышление и международное право” // *Вестник* МИД СССР. — 1990. — № 4.
85. *Кудрявцев В. Н., Лукашева Е. А.* Правовое государство. — М., 1989.
86. *Силин А. А.* Трудовая юстиция: практика развитых стран // *Человек и труд.* — 1998. — № 6.
87. *Хорват И.* Новый закон о забастовках в Венгрии // *Сов. государство и право.* — 1991. — № 2.
88. *Жарков Б. Н.* Профсоюзные права и их международно-правовая защита. — М., 1990.
89. *Жарков Б. Н.* Коллективные договоры и классовая борьба пролетариата. — М., 1983.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Тематичний план дисципліни “Порівняльне трудове право”	4
Зміст дисципліни “Порівняльне трудове право”	5
Теми контрольних робіт	8
Питання для самоконтролю.....	9
Список літератури.....	12

Відповідальний за випуск *Ю. В. Нешкуренко*
Редактор *О. І. Маєвська*
Комп'ютерне верстання *Г. В. Макуха*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2740

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП